

Nhỏ to tâm sự - Tảo Giang

GIÁO DỤC PHẢI NHƯ THẾ NÀO

- Chị Tảo nghĩ sao về nền giáo dục mà chúng ta đã trải qua từ học trò lên tới thầy cô và kinh nghiệm từ gia đình đến xã hội, suốt quá trình những năm tháng đi học, đi dạy và đi vào cuộc đời... Chị thấy gì! Suy nghĩ gì! Và cần phải làm gì cho tương lai về vấn đề giáo dục hử?

- Anh hỏi em mới nói, thực ra đôi lúc em cũng suy tư, trăn trở về tương lai cho thế hệ tiếp nối... Nhưng tự nghĩ: "Một con én chẳng tạo được mùa xuân", nên nghĩ chỉ đề nghị mà thôi. Nay nghe anh hỏi, thì ra anh cũng đồng một quan điểm là đã từng nghĩ tới tương lai cho giới trẻ. Vậy em trình bày khái quát về những điều em thường suy nghĩ và ấp ủ từ lâu để anh cùng bàn xem sao nhé! Nghĩa là nền giáo dục cũng cần luôn đổi mới, đổi mới y như các ngành Khoa học kỹ thuật hiện đại, họ đang lột xác như vũ bão khắp toàn cầu vậy.

- Chị nói cụ thể xem, đổi mới là đổi như thế nào?

- Trước tiên em muốn nói tới mục đích của giáo dục cái đã. Ai cũng biết rằng giáo dục là một cách dùng con người nâng cao tinh thần và thể chất con người khác lên. Nhưng nâng như thế nào? Mỗi nơi mỗi khác, nên con người với con người luôn khác nhau về nhiều mặt. Em nghĩ: trường học tựa hồ như một phân xưởng sản xuất. Với quy trình chế biến như thế nào, thì sản phẩm xuất xưởng y như thế ấy. Nếu muốn nâng cao giá trị sản phẩm thì phải đổi mới khâu sản xuất tại phân xưởng với một quy trình đồng nhất. Đối với nhà trường cũng vậy anh ạ! Nghĩa là ta đưa vào giảng dạy với quy định thống nhất toàn quốc với ba yếu tố em tạm gọi là: **Tam Đức Đồng Đẳng**: Đức dục (*), Trí dục(**) và Thể dục. Ba yếu tố phải được thực hiện cùng lúc, vì yếu tố nọ nó có công năng hỗ trợ cho yếu tố kia, nhưng chương trình nhà trường thường chỉ chú trọng đến trí dục mà lơ là đức dục và coi nhẹ thể dục anh nghĩ sao? *Vinh là giáo viên chủ nhiệm cấp ba, anh dạy giỏi toán, lý, hóa. Nghe Tảo hỏi vậy, anh dăm chiêu suy nghĩ một lát mới trả lời:*

- Chị Tảo nói đúng, nhưng nói cho cùng chương trình học tập quá nhiều, không thể nhồi nhét trong một thời gian hạn định nếu ta cắt xén thời gian cho Đức dục và Thể dục.

- Đấy, em muốn nói với anh là nói chỗ đó. Nghĩa là: Tại sao ta đưa toàn bộ chương trình vào Trí dục mà không đồng thời cũng đưa chương trình vào Đức dục tương tự? Như vậy, phải chăng nền giáo dục chỉ nhắm vào sự tiến bộ về khoa học kỹ thuật, để sản sinh ra những tiện nghi vật chất cho dư thừa, cho càng nhiều

càng tốt chẳng? Mặc cho Đức dục bị vật chất soi mòn; xuống cấp thế thảm hay sao? Chẳng hóa ra con người là một sinh vật có trí khôn cao nhất so với mọi sinh vật trên địa cầu này, mà cũng chỉ biết chăm lo cho ba cái: "**Tam đại sự**" ăn, ngủ và bài tiết thôi sao! Như thế ta hơn loài vật ở chỗ nào? Nếu con người có đức dục, thì sẽ nhận biết được đâu là lằn ranh của sự trí túc: "Biết đủ, là nhu cầu cần thiết cho sự sống, cao hơn là xa xỉ, dư thừa; nó không phải là yếu tố cần thiết". Trái lại, những thứ xa xỉ không cần thiết ấy chính nó lại là nguyên nhân gây tác hại không biết bao nhiêu khổ đau, điều đúng cho nhân loại. Trong lúc sự trí túc mới là yếu tố đưa con người tới hạnh phúc; an vui, thanh thản...

Anh thử nghĩ coi: Một người nào đó học hành rất giỏi, bằng cấp cả đồng; am tường mọi định lý định luật, hiểu sâu sát mọi ngành nghề do Trí dục đào tạo cho hấn ta. Nhưng y hoàn toàn không có một mảy may Đức dục. Thì thử hỏi cái tài giỏi ấy hấn ta giúp được gì cho nhân quần xã hội? Vì không có Đức dục, nên hấn ta chỉ chăm chăm lo cho chính bản thân mình, cho lòng ích kỷ tăng trưởng bất kể hại dân hại nước. Vì trí dục càng cao thì mưu mô quỷ quyệt để hại người càng lớn mạnh và càng nguy hiểm. Nhưng nếu trí dục y thấp thì tác hại không cao, chẳng nguy hại nhiều như kẻ có trí dục cao.

Chẳng hạn như một ông vua, tài ba nổi lạc có thừa, nhưng lòng nhân ái và tư cách đạo đức không có, vì không có "**Đức Dục**", thì ông vua đó sẽ hành động như Tần Thủy Hoàng, HitLe, PônBốt... và mưu trí, thủ đoạn thì như Tào Tháo; thời bình y là kẻ Gian xảo, thời chiến y là kẻ Gian hùng.

Trái lại đối với người có Đức dục cao, thì họ có nhân cách, họ sẽ làm việc tốt; lợi ích cho mọi người hay ít nhất họ cũng không làm hại ai, vì tâm họ có "**Đức Dục**". Như vua Nghiêu Thuấn, Trần Nhân Tông, Gandhi, Abraham Lincoln... Cho nên người xưa đã dạy: "**Tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ**" là vậy. Tức là: người lãnh đạo quốc gia phải cực kỳ tài giỏi mới có khả năng đưa quê hương dân tộc đến chỗ an bình thịnh vượng được. Thế nhưng, sự tài giỏi xuất chúng đó, vẫn phải đứng sau "**Tu thân**", Tu thân đứng hành đầu. Tức là "Đức dục" vậy.

Cho nên em nghĩ: ta có thể phân chia thời gian cho chương trình học tập như sau:

- Trí dục:	75%
- Đức dục:	15%
- Thể dục:	10%.

Như thế anh nghĩ sao? Hồi còn ở quê nhà em còn bé, nên không còn nhớ chương trình: "Công Dân Giáo Dục" như thế nào và chiếm bao nhiêu thời gian cho chương trình này! *Vinh lắc đầu, xem ra chưa tán thành ý kiến của Tảo nêu ra, nên anh nói:*

- Khó đấy, Ví dụ Bộ Quốc Gia Giáo Dục sẽ đưa vào giảng dạy y như phương án chị vừa nêu, tức là nhà trường sẽ gieo vào đầu óc trẻ thơ cái "**LÝ**" về đức dục. Đến khi em học sinh đó về nhà thì đụng phải cái: "**SỰ**"; Cha mắng mẹ, mẹ chửi con, anh chị em ganh ghét, tỵ hiềm cãi nhau... Hàng xóm cãi cọ la lối om sòm,

đấu đá nhau, xuyên tạc chụp mũ nhau... Xã hội thì tiêu cực bê tha; bè phái tranh giành, chia rẽ, tham ô hối mại quyền thế...v.v. Vậy em học sinh đó sẽ nghĩ gì giữa cái **lý** của nhà trường và cái **sự** tại gia đình và ngoài xã hội...? Chị nên nhớ rằng: Giữa lý thuyết và hành sự, thì cái gì xảy ra thực tế vẫn chi phối mạnh mẽ nhất đấy nhé! *Tảo bí! mặt buồn xo:*

- Vâng, anh nói có lý. Khả năng nhà trường làm sao có thể giáo dục xã hội về luân lý đạo đức cho được?

- Đấy, chị thấy không. Cái khó là từ xã hội đi vào nhà trường chứ không hẳn từ nhà trường đi ra xã hội. Cho nên ta muốn cải thiện giáo dục thì đồng thời cũng cùng phải cải thiện xã hội nữa, nhất là phải cải thiện từ thượng tầng trở xuống chứ không phải chỉ làm lấy lệ mấy tay tép diu ở dưới hạ tầng mà thôi.

- Vậy theo anh, bây giờ ta phải làm sao? Chẳng lẽ buông xuôi ư? *Anh Vinh bung ly nước lọc uống gần cạn, đoạn thong thả nói:*

- Từ quá khứ cho đến ngày nay, tuy nhà trường buông thả khâu đức dục đấy. Nhưng theo tôi nghĩ thì đã có một số các tôn giáo đem ra giảng dạy giáo lý, mà trong giáo lý đã có đức dục rồi, đúng không? Vì vậy cũng đỡ chứ!

- Theo em thì điều đó không nhiều, không đủ mạnh và chả thấm vào đâu anh ạ.

- Để tôi kể cho chị nghe câu chuyện mới hôm Thứ Tư vừa rồi, lúc đó khoảng 6 giờ chiều. Tôi ghé Thư viện chùa Hoa Nghiêm định tìm kiếm xem có quyển sách nào hợp với căn cơ mình thì mượn về đọc. Bước vào cửa thư viện, thấy cô bé còn trẻ đang ngồi ở bàn tiếp khách ăn bánh, thấy tôi cô ấy cười vui vẻ và đẩy phong bánh đang ăn ra mời mình cùng ăn! Tựa hồ như mình và cô ta đã quen nhau từ thuở nào rồi. Khiến tôi cảm thấy an vui và dễ thân thiện. Sau đó, mình đang loay hoay tìm kiếm ở kệ sách thì chợt có một thanh niên khoảng 20 tuổi ra chào tôi, với thể gập mình (kiểu Võ sĩ đạo ở Nhật). Nói thật, chị đừng cười nhé! Khi ấy tôi thật sự lúng túng; phần vì đột ngột, phần vì mình có kiếm khắp thế gian này cũng khó thấy được một chàng tuổi trẻ, với dáng nét tựa hồ như một thư sinh; cao, thân hình mảnh mai, gầy gầy... mà có được phong cách hết sức khiêm cung, lễ độ như thế. Thay vì với tuổi ấy, đa số đang trong các bàn nhậu, sòng bài hay đàn đúm băng đảng... Chị biết không, từ lúng túng chuyển sang bờ ngỡ! Nếu lúc đó mà chị nhìn thấy tôi, chắc chị phải phì cười vì cái bộ mặt vừa ngỡ ngác, vừa đàn độn lạ kỳ... Cho nên, chàng ta nói với tôi mấy lời, tôi cũng không nghe rõ nữa. Chưa hết, một lúc sau chàng tuổi trẻ ấy lại ra chào tôi như lần trước, tôi ngỡ anh ta ra chào để đi về chẳng! Nhưng không phải vậy, có lẽ anh ta chỉ muốn giúp tôi trong vấn đề tìm kiếm sách thì phải... Rồi anh ấy lại chào tôi một lần nữa cũng với tư thế như trước. Còn nữa, trong lúc tôi đang lựa sách, nhưng kỳ thật đang suy nghĩ về chàng thanh niên nọ thì đến lượt chính cô H. (tôi hỏi tên cô) đến bên tôi, thấy cô ta cười đơn đả tôi nghĩ: chắc tới giờ đóng cửa Thư viện, nên tôi liền hỏi: -đóng cửa há cô? Cô vui vẻ trả lời -không ạ!, rồi cô ta bàn chuyện về kinh sách, về tu học... xem ra cô khá am

tường về Đạo Pháp hơn là chỉ biết lay lục, van vái, cầu xin Phật gia hộ... Tự nghĩ về mình, thấy mình chả làm được gì cho ai, giả dụ có làm được cái gì chút chút cho người khác thì bản mặt đã vênh vênh tự đắc! Giờ thấy những người bạn trẻ họ phục vụ tha nhân với tấm lòng vô lượng ấy, mà cảm thấy mình nhỏ bé quá so với những tấm lòng không lồ đó, mặc dù tuổi đời có lẽ mình gấp 3 lần những bạn trẻ đó chị có đồng ý như vậy không?.

- Anh khéo tô vẽ lên bức tranh "**Phẩm hạnh tuổi trẻ**" để rồi nương vào hình ảnh đó mà noi theo, sửa mình ngõ hầu tạo hạnh phúc cho nhau trong cuộc sống hàng ngày, cũng tốt thôi.

- Tôi muốn nói, hai bạn trẻ mà tôi vừa nêu, sở dĩ họ có được nhân cách, đạo đức Chân, Thiện, Mỹ đó một phần lớn chính là nhờ vào Đạo Pháp chứ không phải từ nhà trường và ngoài xã hội đào tạo cho họ có được.

- Anh nói có lý!

- Có lý quá đi chứ. Tuy nhiên, còn cái chùng tử mà những bạn trẻ đó đã mang theo từ trước khi các bạn ấy đầu thai làm người nữa chứ, chị nghĩ sao hả?

- Anh nói hợp lý đấy. Bây giờ em hỏi anh một câu then chốt mà anh vừa nói rằng: "**...Cái khó là từ xã hội đi vào nhà trường chứ không hẳn từ nhà trường đi ra xã hội. Cho nên ta muốn cải thiện giáo dục thì đồng thời cũng cùng phải cải thiện xã hội nữa**". Vậy theo anh thì cải thiện xã hội bằng cách nào?

- Câu hỏi lớn đấy, cho nên trả lời chị cũng phải dùng từ ngữ "đạo to, búa lớn" mới "fê", nghĩa là chỉ cần có một yếu tố thôi, đó là "**tự do ngôn luận**" trong đó, tự do báo chí là then chốt. *Thảo cười, vẻ châm biếm:*

- Vậy muốn có tự do ngôn luận thì phải "Đạo to búa lớn hay chẳng"?

- Đạo đồ độc tài, xóa bỏ độc đảng. Hai nhân tố này nó bóp hầu bóp cổ tiếng nói của toàn dân, cho nên người dân chỉ được phép khen độc tài chứ không được quyền chê độc đảng. Như thế, độc tài và độc đảng sẽ thống soái toàn dân, nó tác hại nền kinh tế và chính trị quốc gia, nó làm đổ vỡ nền tảng đạo đức xã hội, nó bắt kể nhà trường đã cố công tạo dựng...

- Nghe anh nói, làm em sợ quá!

- Ai bảo chị làm phụ nữ, phải chi chị là nam giới như bọn tôi thì chẳng những không sợ mà còn làm được nhiều việc kinh thiên động địa là khác.

Tảo Giang

Ghi chú :

(*)*Đức dục là: Ua cải thiện, chuộng cái chơn, muốn cái mỹ; rèn nhân cách, luyện đạo đức...*

(**) *Trí dục là: Rèn luyện lý trí...*